

kotova v težki skladbi „Valse de l'Opera Faust“ od Liszta naravnost spirala. Njena temperamentnost v igranju, njeno spretnost v prstih je občinstvo očarala, kar je izpričevalo navdušeno odobravanje. Takega igranja ne slišimo vsak dan in upamo, da bomo imeli še kdaj priliko občudovati tehnično dovršeno igranje gospe Kokotove. Pri „Pastirju“ od Ferda Juvanea nam je moški zbor s svojimi izbornimi solisti (tovariš Humek in gosp. Vargazon) pokazal, da je zmožen za izvajanje še težjih in večjih skladb. V naslednji točki smo se divili izbornemu violinistu tovarišu Trostu. V „Ch. de Bériotovem koncertu“ za gosli in v „Serenadi“ od Drdla nam je pokazal svoje velike zmožnosti in svoje izredne nadarjenosti. Burno odobravanje mu bodi najlepša zahvala in vzpodbuda k nadaljnjem naganju lepe umetnosti. Omenimo naj tudi gospe Kokotovo, ki je spremljala na klavirju tako lepo, kakor je on sam igral. Pri zadnji točki je nastopil zopet mešan zbor v krasnem Schwabovem valčku „Dobro jutro“. Zbor je v izvajanju prekašal skoraj samega sebe in tudi oba spremljevalca (tovarišica Piller in g. Čander) sta spremljala diskretno in fino.

S tem se je končal koncert, ki je bil gotovo izmed najlepših, kar smo jih slišali v Krškem. Čestitati je le pevovodji Kosu, ki razpolaga s tako dobrimi pevci, da se mu je posrečilo v tako kratkem času naučiti toli težke zbere.

Po koncertu smo se zbrali na prijateljski sestanek na Gregoričevem vrtu. A ta sestanek se je v najkrajšem času izpremenil v pravi tabor, ker nihče ni odšel, ampak je hotel še vsakdo nekoliko posedeti pri znanjih in prijateljih. Ločili smo se na posled. Drug za drugim so odhajali vozovi. Tada najlahko vsakdo videl, da ni osamljeno učiteljsvo in da lažejo oni, ki pravijo, da ljudstvo ne mara učiteljsva.

Naj pa lažejo! Saj je laž njihov najboljši del, ki jim ne bo odvzet!

Štajersko.

Šmarko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo 6. t. m. pri sv. Križu na Slatini. Predsednik pozdravlja med drugim novega uda A. Canjka z Zusa, ki pa je društvu že star znanec, in gosta tov. Gosaka in gde. Jurkovičeva. Nazadnje so se vzele dopisi „Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem“ in zahvala knjižnice slovenskih mariborskih učiteljskih in učiteljic, ki se zahvaljujejo za poslano knjigo.

Kot poročevalec o Zvezini skupščini opozarja tov. Flere na znamenitejške sklepe in resolucije. Glede izpremembe Zvez. pravil priporoča, naj se določijo trije društveniki, ki z drugimi tovarišimi došla pravila pregledajo, določijo referenta, ki sestavi vse želje in navedbe skupaj, o teh poroča pri enem pozimskih zborovanj, da kratko precizirano mnenje o pravih lahko pošlje Zvezinemu vodstvu v določenem roku. Poročevalčovo mnenje je, da edino tako lahko dobimo pravila, ki bodo vsestransko ustrezala svojemu namenu. Temu se pritrjuje in se določa za pregledovalce za šmarski okraj Kurbus in Korbar, za rogaški Sekirnik.

Pri poročilih o Zvezinih listih se oglasi k besedi tov. Gosak, ki želi, da bi se finančne zlasti pri „Tov.“ kmalu in popolnoma sanirale. Mnenja je, naj bi zahtevala Zaveza od vseh učiteljskih društev, da naj bi se v njih to vprašanje temeljito razmotrivalo in prišlo s konkretnimi sklepi na dan pri prihodnji Zvezini skupščini. V ta namen naj se izvoli pri vsakem društvu pododbor, ki naj ima navedeno in plačevanje svojih udov v evidenci in ki naj obenem zbira in stavi predloge za sanacijo. O predmetu se je vnela živahna debata, v katero so posegli Kurbus, Šumer in Flere; končno se pritrjuje Gosakovu predlogu in se določijo za ta pododsek za šmarski okraj Šumer in Flere, za rogaški Sotošek.

Kot zastopnik učiteljsva v okr. šolskem svetu šmarskem poroča tov. Kurbus. Omenja politiko in njen vpliv in precizira svoje stališče. Tov. Sekirnik pa ne poda poročila, ker so v njegovem rogaškem okolišu tudi nemški tovariši, ki so udje nemškega društva ter naznani, da se skliče v Rogatec vse rogaške slov. in nemške tovariše ter bo tamkaj poročal.

Prihodnje zborovanje se vrši zopet pri sv. Križu še pred 15. avg. t. l. Govorilo se je o tem, naj bi bilo v četrtek ali v nedeljo, ker imajo nekateri tovariši ob četrkih šolo. Da se izogne vsem morebitnim nepravilnostim, se je sklenilo na Flere tovrstni predlog prositi društvenim potom pri šmarskem in rogaškem okr. šol. svetu, naj se dovoli vsem onim, ki se zborovanj res udeležijo, da so tisti dan prosti.

Skupen obed in izprehod k promenadnemu koncertu na Slatino je zaključil nov lep dan v zgodovini šmarko-rogaškega uč. društva.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Književnost in umetnost.

Zvonček objavlja v 7. številu vsebino: 1. Jos. Vandot: Morske deklice. Pesem. — 2. F. Zagore: Gradac v Beli Krajini (grad). Fotografija. — 3. Antonija Grmkova: Iz življenja naših malčkov. Povest. — 4. Nike Palnák: Malička, ki je ljubila solnce. Povest. — 5. K. S.: Tobak. Opis s podobo. — 6. Ovetko Gorjančev: Kresna. Pesem. — 7. K. Andrejev: Tri vrvice. Basen. — 8. F. Zagore: Malo po svetu. Fotografija. — 9. Ovetko Gorjančev: Nezgoda nikoli ne praznuje. Povest s podobo. — 10. F. Palnák: Naš Lovi. Povest. — 11. Ovetko Gorjančev: Petelinček. Pesem. — 12. F. Zagore: Gradac v Beli Krajini (mlin). Fotografija. — 13. K. Andrejev: Nepremišljena hruska. Basen. — 14. Marica Gregoričeva: Ines in njeno pismo. Igrica. — 15. Pouk in zabava: Fr. Rojec: Rešitev — Kanarček za 2500 kron. — Streljanje topov na čast angleški kraljevi dvojici. — Kako rabimo žepno uro za kompas? — Kotiček gospoda Doropolskega.

J. S. Machar: Rim. Po šesti izdaji prevedel V. M. Zalar. Založil L. Schwentner v Ljubljani. 1911. Cena: broš. 3 K, eleg. vez. 4 K, po pošti 20 h več. — Machar sodi med najodličnejše zastopnike moderne češke literature. Je čisto sin sedanjosti, obenem pa polu upanja na veliko, boljše bodočnost človeštva. Machar je osebnost strastnega notranjega življenja, ki nam ve o vsaki stvari, in če je že pisalo o nji še toliko ljudi, povedati vedno kaj novega, svojega. Tako tudi o Rimu Vse, kar nam pripoveduje o tem edinem mestu, je prešinjeno od močne in zavedne subjektivnosti. Velik v ljubezni, velik v sovraštvu. Z vdano, takorekč slepo ljubeznijo se oklepa Antika in poganskega Rima kot njenega reprezentanta, brezobzirno, polu srda pa govori o srednjeveškem, krščanskem Rimu. Knjiga je pisana s tako pesniško silo in takim tehničnim mojstrstvom, da ji je težko dobiti para v svetovni literaturi. Macharjev Rim mora zapustiti globok vtisk v vsakem čitatelju, pa najsi se z nazori pisateljskimi strinja ali ne. — Priporočamo!

Srednješolski vestnik.

**** Madjarsko gimnazijo** hoče ustanoviti v Zagrebu madjarsko šolsko društvo „Julijau“. Hrvaški listi pozivljajo Zagrebčane, naj se odločno upro tej sramoti, ki jo hočejo zadati Madjari glavnemu mestu cele Hrvaške.

**** Za sprejemni izpit v I. slovenski razred na tukajšnji c. kr. državni gimnaziji** je bilo sprejetih 77 učencev, zavrnjenih 6; za jesen je že sedaj priglanih 20, sme se torej računati, da bo učencev okroglo 100 v prvem slovenskem razredu. — V I. laški razred je sprejetih 81 učencev, v I. nemški pa 40. Iz vadnic jih pride še kakih 40. — Tako utegnemo imeti v Gorici še nadalje dobro obiskane nemške razrede, sestojede iz slovenskih, laških in v zadnji vrsti nemških dijakov!

**** Na gimnaziji v Gorici** je bilo v minoletem šolskem letu 342 Slovencev, Lahov 300, Nemcev 49, 6 Hrvatov.

Politiški pregled.

*** Otvoritev državnega zbora** se bo, kakor smo že poročali, vršila 17. t. m. Vse stranke so se že konstituirale v klube. Tekom tega tedna je baron Gautsch povabil k sebi vse klubovne načelnike, da se je z njimi pogovoril glede delovnega programa. V tem prvem zasedanju, ki bo bržkone trajalo samo do 8. avgusta, misli vlada predložiti tudi bančno predlogo.

*** Razsodba v procesu proti maloruskim dijakom.** Dne 4. t. m. je bila priglana razsodba v procesu proti maloruskim dijakom, obtoženim zaradi izgredev na levoskrem vseučilišču. Pet dijakov je bilo obsojenih zaradi javnega nasilja in zlobne poškodbe na tri mesece ječe, 68 obtožencev na mesec ječe in 26 na 14 dni ječe. Oproščen ni bil torej nihče. Branitelji so proti obsodbi vložili rekurz.

*** Kronanje bolgarskega carja Ferdinanda** je določeno za mesec oktober t. l. Zastopane imajo biti vse evropske države. Kronanje se bo vršilo v Trnovu, stari bolgarski prestolnici — samo če bo le car imel čas, ostati doma! (Preveč rad potuje.)

Obrambni vestnik.

*** „Slavisches Tagblatt“** (št. 193.) z dne 4. julija pravi v svojem uvodniku „Ein vergewaltigtes Volk“, v katerem se bavi s čudnimi tržaskimi šolskimi razmerami, sledeče: „Referat mestnega učitelja F. pl. Kleinmayra, podan na letošnjem zborovanju jugoslovanske učiteljske zveze, ponuja skrbno razpravo tržaskega šolskega vprašanja in zasluzi v polni meri pozornost najširše slovenske javnosti.“

Tudi ta referat je bil — „pljunkt v morje“. o. j. vi jogri okrog „Slovenca“! Čudno, da „pljunkte“ naših Zaveznih zborovanj uvažujejo še daleč izven ozkih mej naše slovenske domovine, da, celo bolj še, negoli celo morje godlje, ki jo kar na debelo ponujajo Slomškarska zborovanja.

Razlika je pač ta, da je vsak naš referat plod vsestranskega dela, in da iz dela rojen zopet delo rodi. O Kleinmayrjevem predavanju n. pr. vemo, da je ono dalo impulz k vnovič povzetemu boju za tržasko šolstvo, ki se je javil nazunaj v krasno uspelem javnem shodu dne 2. julija v tržaskem „Narodnem domu“. Šijandev referat je zbudil pozornost ne samo med učitelstvom temveč tudi med vrstami slov. Sokola. Schreinerjevo predavanje zopet bo predmet raznosmernemu razglabljanju in debatanju v naših učit. društvih in je kakor dokazujejo časniški glasovi, zanimalo tudi splošno javnost.

Gospoda krog „Slovenca“, če so to „pljunki“, potem so brezdvomno zdravi „pljunki“. Vneti za splošno korist našega šolstva vam želimo iz vsega srca tudi sličnih „pljunkov“. Ali dozdeva se nam, da ste za take „pljunkte“ z vso Slomškarijo vred — preslabi na prsih!

Na zborovanjih Slom Zveze uganjajo sedaj samo umazano klerikalno politiko in brezovno pozdravljajo klerikalne poslane S. L. S. v zahvalo in priznanje, ker so v deželnem zboru regulacijo plač — odklonili. Da bo tudi Slapšak zdrknil tako nizko, tega nismo mislili. A motili smo se! No, delajte po svoje — mi bomo tudi!

V prvi polovici meseca septembra izde tudi letos

„Ročni zapisnik“

ki ga že sestavljam in urejum. Zato prosim, da mi vsakdo po dopisnici naznani vsako napako, ki jo je opazil v lanskem letniku „Ročnega zapisnika“.

L. Jelenc.

Kranjske vesti.

—r— **Okrajna učiteljska konference** za kranjski okraj se je vršila v sredo, 12. t. m., v Trziču po navadnem dnevnem redu učiteljskih konferenc pod vodstvom gospoda c. kr. okr. šol. nadzornika Janežiča. Njegovo nadzorniško poročilo je bilo kakor navadno sicer ne dolgo in mukopolno, a jedrnato. Vsaka beseda je vsebovala nekaj celotnega; z nekako dobrohotnostjo je opozarjal na hibe, ki jih je opazil na raznih šolah pri nadzorovanju. Dajal je, bi lahko rekli, očetovske nauke in vzpodbujal učitelstvo k delu, vztrajnosti in kolegičnosti. Ravno tako sta rešila oba poročevalca svoji nalogi. Le o referatu o računstvu, ki je bil vseskozi temeljit, kar se mora gospodični poročevalki pohvalno priznati, si vendar usojamo to opombo: referat je bil dober in prav prikladen za začetnike, še bolj bi bil umesten za kandidate, ki zapuščajo učiteljske. S tem pa ne rečemo, da ni padlo tudi tu dokaj zrna na rodovitna tla. Po konferenci je bil skupen obed v gostilnici Bastelj. Da je bilo nekaj napitnic, ni treba omenjati, tudi razpoloženje je bilo že dosti veselo, četudi je udeležnike obdajala neka težka atmosfera. Bil je v sredi med drugimi tudi predsednik gorenjske Slomškarije. — Značilno pri vsem je tudi to, da predstojnik okrajnega šolskega sveta, okrajni glavar, dasi je že dve leti v okraju, niti enkrat ni prišel blizu, ali vsaj sporočil pozdrav, medtem ko jako vestno pozdravlja in obiskuje gospode duhovnike. Je pač znak časa in učiteljsvo lahko ve, kakšnega branitelja in zagovornika ima na najvišjem mestu. Slučaj Stupica o tem dovolj izpričuje!

—r— **Imenovanja.** Provizorični vadeniski učitelj Anton Lenarčič je imenovan za definitivnega učitelja, ljudskošolski učitelj in pomožni učitelj za glasbo na učiteljsku Josip Pavčič je imenovan za dobo porabe vadeniškega učitelja Ivana Janežiča v nadzorniški službi za provizoričnega vadeniškega učitelja na učiteljsku v Ljubljani. — Absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Novakova je imenovana za provizorično učiteljico na dvorazrednici v Planini. — Dosedanji suplent na ljudski šoli v Mirni peči Feliks Kavčič je imenovan za provizoričnega učitelja na tej šoli. — Iz šolske službe je izstopila definitivna učiteljica Marija Grobovska iz Telečjege vrha.

—r— **Deželnemu odboru kranjskemu** je zmanjkalo denarja. Kranjski deželni odbor je v silni finančni zadregi, tako da učiteljem, ki jih je deželni šolski svet predstavil iz „službenih ozirov“, niti stroškov za potnino ne more vrniti. Nekemu učitelju, katerega račun znaša za selitev čez 1000 K, je poslal deželni odbor le 200 K na račun s pripomnjo, da drugo dobi pozneje. Večim pa, ki čakajo že več mesecev, ni dal še ničesar. No, daleč so že spravili deželni gospodarji našo deželo, da je že v tako velikih finančnih stiskah in niti malih računov ne more več poravnati.

—r— **Kranjska deželna policija.** Kdo je ta? Naši Slomškariji! Da, to je resnica! V R. pri L. službuje voditelj — Slomškar, ki je nedavno zvedel, da je neki fant sedel s 13letno deklico — pod gričem v travi. Aha! Hitro skuje ta „pedagog“ ovadbo, da je imenovani zlorabil to deklico. Obravnava

pred sodiščem je pa izkazala, da je bilo vse le podlo natolcevanje. Sedaj se bo pa moral ta „krščansko misleči“ zagovarjati pred sodiščem zaradi krive ovadbe. — Ni to en slučaj, ampak jih je mnogo. Žal, take elemente še potem povzdiguje Slomškova Zveza, ki očito kratijo ugled našemu stanu. Zato brezobziren boj proti Slomškovi Zvezi!

Štajerske vesti.

—š— **Deželno žensko učiteljsko v Mariboru.** Štajerski deželni šolski svet je sklenil, da se uvede na deželnem ženskem učiteljsku že v prihodnjem šolskem letu slovenščina kot obligaten predmet.

—š— **Nova slovenska trgovina.** Dne 17. junija je bila v Mariboru pri okrožnem sodišču protokolirana tudi v slovenskem jeziku tvrdka A. Šumenjak, Tegetthofova c. 57. Ker ima imenovani v Mariboru edini večjo slovensko trgovino s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki, ga vsem zavednim Slovincem v Mariboru in okolici prav toplo priporočamo. Svoji k svojim!

—š— **Okrajni šolski svet celjski** je imel dne 30. junija t. l. svojo redno sejo, v kateri se je med drugim vzelo na znanje, da se je oboleli učiteljici gde. E. Klemenčičevi podelil še nadaljni dopust ter jo do konca šolskega leta nadomestuje učiteljica gde. H. Fohnova; velike šolske počitnice na Frankolovem se na prošnjo ondotne šolske občine prelože na čas od 15. avg. do 15. okt.; priporočile so se prošnje za starostne doklade; vzelo se je na znanje poročilo o nadzorovanju šole v Šmartnem in celjske deške okoliške šole ter se je krajnemu šolskemu svetu izrekla zahvala za šoli prijazno delovanje.

—š— **Društvo „Dijaški dom“ v Mariboru** je imelo 28. junija v mariborskem „Narodnem domu“ svoj ustanovni občni zbor. Navzočih je bilo mnogo odličnih mož iz mesta in okolice, ko je v imenu pripravljalega odbora dr. Rosina otvoril zborovanje in nato kot voljeni predsednik vodil zborovanje. Pojasnil je namen snujočega se društva. Paragraf 3. odobrenih pravil pravi: „Društvo ima namen preskrbovati dijakom slovenske narodnosti, ki obiskujejo z dobrim uspehom v Mariboru ali v bližnji okolici obstoječe gimnazijalne ali realne srednje šole, učiteljske ali katero strokovno, ljudsko šolo presegajoče učilišče, potrebno stanovanje in drugo oskrbo ter domači pouk, vse to ali brezplačno ali pa za delno ali popolno plačilo“. Nato je slikal potrebo takega društva in predložil ideal mladeniča, kakršnega naj bodoči zavod vzgoji. Z veseljem je nadalje poudarjal, da se menda še nobeno slovensko društvo ni rodilo pod tako ugodnimi auspicijami, zakaj že sedaj šteje društvo 36 članov, rednih in ustanovnih in razpolaga zaradi daril deloma neimenovanih rodoljubov z glavnice 20.000 kron. Razen tega prihajajo od vseh strani radostne izjave, ki odobravajo smotre prepotrebne društva. Ni dvoma, ko bi se bilo to društvo ustanovilo že pred 20. leti, da bi danes imeli že krasno poslopje, ki bi služilo „Dijaškemu domu“. Nato prečita zapisnikar dr. Dolar pravila; proti se niso izrazili nobeni pomisli. Letnina se je določila jako nizko, dve kroni na leto, ustanovnina znaša sto kron naenkrat, vendar pa je občni zbor sprejel predlog, da se sme u tanovnina plačati tudi v petih zaporednih mesečnih obrokih po 20 ali pa v 10 zaporednih obrokih po 10 kron. Društvo si je izvolilo sledeče funkcionarje: Predsednik: dr. Rosina; odborniki: dr. Turner, Marin, dr. Dolar, dr. Poljauec, Pišek, dr. Sernec; odborniški namestniki: Lichtenwalner in Weixl; pregledovalca računov: dr. Pipuš in Bahovec; njiju namestnika: Voglar in Kežžar. S tem je bil dnevi red končan, in predsednik sklene to velepomembno zborovanje s pozivom, naj vsa slovenska javnost podpira plemenite smotre mladega društva.

—š— **Počitniški tečaj za učiteljsvo.** Z dovoljenjem c. kr. ministrstva za uk in bogocastje se vrši na c. kr. trgovski akademiji v Gradcu ferialni tečaj za odgojo strokovnih učiteljev na trgovskih nadaljevalnih šolah. Tečaj se vrši od 17. julija do 14. avgusta 1911; pouk in vaje se vrše vsak dan od 8. do 12. ure.

Goriške vesti.

—g— **Goriški učiteljski** ki so priredili „Pri jenu“ zabaven večer, ki je bil dobro obiskan. Orkester je vodil četrtletnik Bernetič, zbor pa A. Koršič. V zboru jih je bilo 30, v orkestru pa 15. Vzpored je bil vseskozi dobro izvajan ter je ugajal občinstvu. Tartinijevo Sonato, violin solo, je igral Karel Sancin dovršeno, spremljal ga je na klavirju A. Koršič. Vse točke so žele obilo priznanja. Ponoviti se je moral Leban-Sokol „Kislica sladka“. Orkester in zbor sta kazala resen trud, zato tudi uspeh ni izostal. Vsa čast prirediteljem, ki so pokazali, da imajo učiteljski gojenci smisel za lepo in vzvišeno ter se dobro pripravljajo za svoj važen poklic. Hvala vsem udeležnikom.

—g— **Umirovljenje.** „Triester Zeitung“ z dne 6. t. m. piše: „Šolski voditelj peterorazredne ljudske šole v Komnu na